

پرديس خيالونه

د شعرونو مجموعه

سميع الدين افغاني

www.sansoor.com

د کتاب پيژندنه

د کتاب نوم	پرديس خيالونه
شاعر	سميع الدين افغاني
د چاپ کال	۲۰۰۹ ميلادي
د چاپ شمېر	۵۰۰ ټوکه
د چاپ وار	لمړی
کمپوز	سمير افغاني
ټولگه	دوهمه
د چاپ ځای	
د حق د لارې کلتوري ټولنه - جرمني	

دالی

زما د خواږه پلار
اروا بناد مولانا محمد سعيد سعيد افغاني
پاک روح ته ۰

سريزه

ناليدلى سميع الدين افغاني!

دا دستوردى چې له درده زگيروي خيبري
گني خه و د رحمان د شاعري

په رښتيا چې شعر او شاعري د هر چا كارندى، شعر د مينې، درد، عاطفې او د يوه سپيڅلي احساس زېږنده ده. په يوې ټولني كې تر ټولو ډېر حساس او سترگور خلک شاعران او ليكوالان گڼل كيداى شي.

كله كله يو تن د حقيقي عشق او يا دمجازى عشق پر لمبوريت شي او تر خولې يې اه او فرياد راووي، خو ځيني وخت داسې هم پيښيږي چې يو انسان پخپله ټولنه كې نا انډولې او بې عدالتي ويني او په پايله كې يې د همدغې نا انډولۍ پر لغړن اور زړه او دماغ سوځي، چې هر گوره همدا سوز او سوي بيا ورو، ورو د الفاظو جامې اغوندي او په همدې ډول بيا له زړه نه زړونو ته لارې جوړوي.

ځيني وخت په نړۍ واله كچه يو شاعر، عالم او ليكوال داسې يوه دردمنه او يا خوږلنه وينا وكړي چې په هغې كې به د ډېرو نړۍ والو درد او غم نغښتى وي. دا چې انسان يو ټولنيز مخلوق دى، نو پر همدې بنسټ دا وينا بيا دنړۍ پر مخ پرتو نورو هيوادونو او ولسونو ته ځان ور رسوي، كه څه هم د بل هيواد او ولس خلک به د شاعر په مورنۍ ژبه د سره هېڅ نه پوهيږي، خو دا چې په ټوليز ډول كله كله د انسانانو دردونه يوشان وي، نو د همدې وروستۍ

زما د پاكي مينې

حقيقت پكښې څرگند دى.....

او درزى درزى، درزى درزى.....

نه پوهېږم چه ددې سندرې بخت او طالع وي، كه د نورو ټولو اوسنيو په خلاف ددې سندرمارو مهارت، چه د شعر د الفاظو د ادا كولو پر مهال يې د موسقى د الاتو غږونه ډېر ټيټ كړي وه.

ډيرو به د پښتو او پښتنو په باره كښې احساسات څرگندول ، ځينو به پدې برخه كښې د وزير صاحب د شخصيت په ستاينه كښې مبالغه كوله. يو نيم د پښتو ټولنې ځينې معمولي ضرورتونو ته د وزير صاحب توجه اړول . داسې كسان هم وو چه د افغانستان د نورو ژبو د ويونكو د ځينو عناصرو او اشخاصو يا د ځينو بهرنيو هيوادونو له لاسه د پښتو د مخنيوئ په برخه

کښې رښتیا او دروغ شکایتونه کول. ځینو به زور واهه چه دیو لږ قالبي الفاظو او علمي ترمونو او لغتونو په استعمال خپل علمیت او لیاقت ثابت کړي. د نورو ملگرو مشخصې خبرې رانه هېرې شوي دي. خوزما د لنډو وړاندیز لندیز داسې کېدای شي:

په ځینو طبعي خصلتونو کېنې، فرد او ټولنه، یو تر بله سره ورته والی لري. که یو فرد خپله روغتیا وساتي، ورزش وکړي. سم او مناسب خوراک ولري او ځان قوي او مضبوط کړي، که له بهره څخه وجود ته یې مکروبو نه هم ننوځي، د هغه د وجود مقاومت په اثر د هغه مکروبو نو اغېزه کمېږي یا له مینځه ځي نو که ټولنه، خصوصا پښتو ټولنه او د هغه غړي سم کار وکړي، د ښې مطالعې په اساس د منطق او استدلال او علمي اسنادو او شواهدو سره ښې لیکنې او تالیفات ټولني ته وړاندې کړي، بیا نو ټولنه پخپله، موږ په کار قناعت کوي، چاته د مخالفت څه موقع په لاس نه ورځي او که ورشي هم مخالفت یې دومره تاثیر نه کوي. وزیر صاحب خپل ساعت ته وکتل. ویل: دولس بجې شوي په کاروو کېنې ستاسو بریالیتوب غواړم. تاسې خپلو کېنې سره کېښئ، د همدغو خبرو په اساس خپل کارونه تنظیم کړئ. که ماته موڅه امر کاوه و رسمي وړاندیز راته وسپارئ. زه ستاسو په خدمت کېنې يم. د خدای په امان. د پښتو ټولني رئیس موږ ته وویل: تاسې نور هم فکر وکړئ. د دې خبرو په اساس، او که تاسو سره نور نظریات هم وي، سبا به سره کېښئ او.

مازیگرزه د استاد الفت د لیدو به تکل و خوزېدم. د هغه کورد ((چمچه مست)) د خوږ په غاړه، په شېر شاه مېنه (څلورمه کارته) کېنې و. ورروان وم. هلته د کارتې د کوڅو په دوږو کېنې پینځه شپږ تنو ماشومانو په جگ او از

په هغه زرو ورسته پاته زمانه کېنې زموږ یوازې یو وطنپال دغسې و. اوس پدې ورسته وروسته زمانه کېنې ماشا الله زموږ د پږ وزیران دغسې دي چه وطن پرې گران دی. مگر پدې گران وطن کېنې په هغه مهال جره او سپرې چه دی پکښې د کابینې وزیر وي. د کابینې هغه محترم غړي د معارف وزیر و. د پښتو ټولني ریاست رسما د معارف وزارت پورې مربوط و. د پښتو ټولني ریس پوهاند صدیق الله رښتین و. زه هم د همدې ټولني علمي غړی وم.

یوه ورز رئیس صاحب موږ ټولو غړو ته د استعلام په ذریعه خبر را کړ چه سبا په لسو بجو وزیر صاحب پښتو ټولني ته تشریف راوړي او تاسو سره ملاقات لري. نو تاسې به په همدغه مهال د ریاست په دفتر کېنې حاضر اوسئ!

حاضر شو، وزیر صاحب راغی. کښیناست. د علم او معارف وطن او ملت، پښتو او پښتنو په ارتباط یې څو جذباتي خبرې وکړې، د کار ټکی پکښې هېڅ نه و. مگر موږ یې ټول تر اغېز لاندې راغلو، بیا یې وویل: دا پښتو ټولنه ده. موږ او تاسې رسما مکلف یو چه دلته دې ټولني د مرام او مقرراتو سره سم، پښتو ملي ژبې ته علمي خدمت وکړو نو لطفاً تاسې هر یو خپل نظریات ووايئ. تقریبا موږ ټولو خبرې وکړې. بیکاره او دکار خبرې.

سندره ويله
زما بنكلى جانانه
زه جار شمه له تانه .
ما مه شپه له خانه .
قربان دې شم .
قربان دې شم .
السلام .
السلام .

بناغلي رحيم گل غمزده خپله دغه سندره په هماغه وختونو په كابل راډيو كښې ويلې وه . په محافلو كښې يې هم اوروله او د ځينو نورو سندرو غاړو له خوا هم ويل كېدله . او تر اوسه اورول كېږي .
زه چه دغو څو سرو سندرو بولو ماشومانو ته نژدې شوم . ورته ودرېدم . بيا مې ورسره لږه مرکه هم وكړه . وپوهېدم چه دا هلکان د همدې ښار اوسيدونكي په خټه هزاره گان دي . او ژبه يې دري ده

سبا ته د پښتو ټولني غونډه جوړه شوه ، نو ما دا كيسه وكړه او زياته مې

:كړه

دا خبره سمه نه ده چه مور ووايو فارسي ژبي د پښتو مخه نيسي .

د كابل ښار فارسي ژبي هزاره ماشومان چه په خوند خوند ، په ډير شوق و ذوق ، پرته د چا د وينا او تقاضا نه ، پښتو سندره وايي او خوند تري اخلي ، د دوو حقيقتونو څرگندونه كوي :

لمړئ دا چه په سندره كښې هنري زور دومره زيات دى چه يوازې د پښتنو نه ، يوازې د سندرو غاړو نه ، يوازې د مشرانو نه ، بلكه د كوڅې ماشومو هزاره گانو په زړونو او ذهنونو يې هم دومره اغېزه كړې دى چه دغه سندره په ډير شوق و ذوق او احساس د هغو په ژبه جاري شوې ده

دوهمه داچه ((د زه پښتون يم ته هزاره يې)) او ((د زه فارسي وایم او ته پښتو)) خبره دي یو لړ نا بالغو په نامه روښانفکرانو، د غرض او مرض خبرې دي. او نور پاته اولس، لوی او واړه، پښتون او هزاره او ۰۰۰۰ په یو صف کښې ولاړ د ملي هنر ((ښکلي جانان)) ته د مینې سلام وړاندې کوي او تر ښکلا یې څارېږي ۰۰۰۰ د تېرو هېرو خاطر و همدې خوږو خوندونو سره کور ته ورسیدم، د افغانې صاحب د شعرونو د مجموعې د خیالونو نور خیالولي شعرونه مې هم ولوستل. د غسې ((د یار د مینې)) نورې سندرې هم یوازې دا نه، د وطن او ملت، د افغان او افغانستان د مینې سندرې هم یوازې، د محبت، صداقت، افغان، دا افغانستان دی، دا څه حال دی؟ تر عنوان لاندې منظومې نه، بلکه د غسې نور غزل او نظمونه هم، د ویناوال د غسې مینې څرگندوی دي. ما ډیرې خبرې وکړې. زه خپلې خبرې بسوم. تاسې لطفاً ما وبخښئ او مجموعه ولولئ.

په درناوي

ستاسو خدمتگار

عبداللہ بختانی

کابل - خیرخانه

د ۱۳۸۸ د زمري ۱۲ مه

د ۲۰۰۹ د اگست درېیمه

سريزه

محترم لوستونکو !

لکه څنگه چې ټولو ته څرگنده ده چې زموږ په گران هېواد افغانستان کې د کلونو کلونو راهيسې تپل شوې جگړه روانه ده چې دې جگړې زموږ ډېر شمېر هېوادوال د فقر، بدبختي، مرگ، ژوبله او مایوسۍ سره مخامخ کړي دي، او همدارنگه زموږ ډېر هېوادوال يې شهيدان، معيوب او په هيواد کې د آرام او انساني ژوند کولو څخه محروم او په پرديو ملکوکې يې د پردیسۍ ژوند تېرولو ته اړيستلي دي.

د دې ترڅنگ پدغه تپل شوي جگړه کې د هر څه نه د مخه زموږ کلتور او ادب ته هم په لوړه کچه ضرر او تاوان رسيدلی دی او د وطن د بنسټونو هميشه زموږ کلتور او تاريخی ارزښتونو ته نه تنها په سپکه کتلي بلکې هغه يې توهين او غوښتلي يې دي چې خپل فرهنگ او رواجونه او خپلې ارادې زموږ په خلکو پلي او عملي کړي .

وطن او د وطن په غيږ کې د خپلو دودونو او رواجونو، کلو او بانډو په مينځ کې اوسيدل دا هغه ستر نعمت دی کوم چې لوي خدای يې په خپلو بندگانو پيرزو کوي، خو ددې پيرزوينې په قدر او اهميت هغه څوک ښه پوهيږي کوم چې د وطن او دخپل ټاټوبي څخه لرې په دوامداره توگه په نورو هيوادونو کې د مهاجرت شپې او ورځې تېروي.

ساعته د پلي گرځېدو سپارښتنه کړې ده او دې سره دا عزيزان، دا کتابونه او دا تقريظونه، په دې وضعه ۰۰۰۰

مازيگر وه ۰ پاڅيدم ۰ په چکر شوم ۰ زموږ دکور مخې ته سرک نوی قير شوی دی ۰ مازيگر په همدې ځم راځم ۰

روان يم ۰ يو څه وړاندې، په کوڅه کښې څو تنه ماشومان وو ۰ لوبې يې کولې ۰ يو څه باد هم چلېده، دکوڅې دورې يې هم بادولې ۰ چه ورنژدې شوم، وپوهيدم چه ماشومان په گډه، د يو کوره س په شان، په خپل ماشومانه غږ، دا سندره وايي :

ياره ستا په اننگو کې ۰۰۰۰

پوه شوم چه دا سندره اوس نه يوازې د مشرانو استادانو هنر مندانو د خولې سندره ده، بلکه د ځوانانو او ماشومانو دخولې سندره هم گرځيدلې ده ۰ خو بيره کښکې په ودونو کښې، هغه د توپونو د گږزهار په ځای همدغسې ماشومان همدغسې سندري ووايي ۰۰۰۰

په چکر چکر کښې، زما په ذهن کښې، نژدې د څلويښتو کلونو دمخه

هره شپه اورم ننگرهار بڼه دی

مگر اوس ، دماشینې نړۍ د ترقۍ او پرمختګ په زمانه ، په یویشتمه سدۍ ، یاد کمپیوټر په دوران کېنې پر مورې بدبختانو ، ددې ورستیو د پړشو کلونو ، د پرله پسې تپل شویو خونړیو جګړو ، د نړۍ د راز راز پرمختللیو وسلو د ازموینو د درز او دروز پدې دوزخي زمکه او اسمان کېنې ، چه د چا خپلوان ، عزیز ، دوست او آشنا د بنادۍ کارت راشي ، نو کارت وگورو چه د شپې له خوا ، د یو مجلل عصري هوټل تالار ته یې بللي یو . مننه مبارک دې شي .

هلته د خوړو غم نه وي . د هر مېز گرد چارپېره دولس تنو غذا سرویس کېږي ، شوله خو درک نه لري ، خلور پنځه ډوله پولاوونه ، خلور پنځه ډوله غوښې ، سالندونه ، فیرنې گانې ، مېوې او کوکا کولا گانې

دولس واړه زمريانو مېلمنو حمله په غوښو وي . وریجې هسې پاته شي . هسې هم زیاتره پخ کړي شیان باسي او د پرون ، بل پرون او لرغونیو پرونونو د ودونو پاته شوني وي .

خدای دې د هغو مل شي چه وخت ناوخته یې د وینې د فشار یا د معدې د تېزاب درجه جگېږي

راغلو د سندرو اورېدلو ته :

هلته سندر غاړو ته ډیر بڼه سټېژ جوړ شوی وي . په او تو کړیو دریشیو او ښکلو نیکتیا یې گانو ، منظم او مهذب ، ((هنر مندان)) او کله ناکله ((بې هنران)) ناست وي او سندري غږوي . هغه سندري چه مورې په ځوانۍ کېنې اوریدلي هغه نه ، هغه استادان خو زیاتره وفات شوي دي . خدا دی یې وبخښي ! د هغو د زامنو لمسیانو څخه ، خدای دی یې لري ، سندري او رو

یاره ستا په انگو کی . . .

څنگه چه بنایست یې د آشنا په انگو کې دی
هسې یې غزل د نا آشنا انځوره ووځی

د ځوانۍ په وخت به چه د چا د بنادۍ مراسمو ته تللو ، نو په تلو تلو کې به دا پوښتنه طرحه کېدله چه څه به یې پاڅه کړي وي ؟ د غوښې سره شوله که یې

غونبې؟ خوندور ځواب «پولاو» و .
مگرزما او زماغوندي ، د ځينو سرگشته و ، نه دا پوښتنې خوښېدلې او نه دا
ځوابونه . زموږ په زړه پورې پوښتنه دا وه :

سندرغاړې څوک دی ؟

اسلم ، بادام ، فيض گل ، حافظ ، مشکي ، بسم الله ، ايوب ، رحمتگل ، گلرنگ ، يا ؟
واده ته به ورسېدو څه شی به چه تيار و هغه به د يار و ، هغه به مو په خوند خوند و خوړل
بيا به له ماسخوتنه تر سپېده داغه پورې د سندرو په اورېدو نه مړېدو . د بهارې ، بېرمې ، بياگ ، کستوري ، کليان ، اسا او جوگ په راگونو کښې به مو سندرې :
مقام ، غزل ، لنډی ، چهار بيتې ، لوبې ، بگتۍ . . . او په هغو کښې به مو په ډېره مينه ، دميني سندرې اورېدلې . ديار دميني ، د وطن دميني او د خداي دميني د
استاد الفت دميني ديو غزل دا بيت الغزل ، د هماغه زمانو يادگار دی .

چه په حجرو کې يې د عشق سندرې

چه روان شوو د موسقئ لمړنی درز پورته شو ۰۰۰ خو چه د تالار دروازې ته
ورسیدو، د سند ر غاړې غږ مو تر غوږ شو:

یاره ستا په اننگو کې
چه د چا د وینې رنگ دی؟

اړیکې له کبله بیا هر درد من پرې خپل درد کت مت د شاعر په شان تسکین او ټکوره وي.
بناغلی سمیع الدین افغاني که څه هم له خپل هیواده لرې پروت یو افغان مسافر دی، خو د خپل یتیم وراره، سرتورې ورپرې بې مور او پلاره، کور او اور بې
ژپوي او کروي، چې دادی نن یې درد د الفاظو او کلمو په بڼه ستاسې په وړاندې دی.
مالاتر دې دمه بناغلی سمیع الدین افغاني مخ په مخ ندی لیدلی، بس یوازې او یوازې د بناغلي افغاني د خوږ من زړه، احساس، کړیکې او سپرکې
وي چې زه یې هم دیوه دردېدلي افغان په توگه د بناغلي افغاني صیب د شخصیت سره آشنا کړم، هو همدا پیوند و، ځکه چې دهغه (شاعر) د هیواد
سرتورې زموږ پت دی او دوطن یتیم بچی زموږ تن دی، دهغې بې وروره کورزما کور هم دی او زما بې اور کورد هغه هم دی، یعنی خونبې او غمونه ټول
مو سره گډ دي.
زه د فن او هنر له مخې د بناغلي سمیع الدین افغاني، پاک او سپیڅلی احساس نه ټکنی کوم، ټوله (پردیس خیالونه) ټولگه مو په لاس کې ده، تاسې او
خپل انصاف او قضاوت.

مگر دا چې شعر مینې، احساس، پیغام او انساني عاطفې ته وایي نو ما دا ټول د بناغلي افغاني صیب په پیيلو ویناوو کې لیدلي او لوستلي دي.

پرژوند او قلم یې برکت
اجمل اټک یوسفزی
ناروې، اوسلو

نو ملگري مې وويل :

ها ۰۰۰۰ د حمزه بابا غزل وايي .

هملته لږ څه ودرېدو او سندره مو تر پايوه واورېدله او يو څه خوند مو ترې واخيست . يو څه پدې چه د سر تاوولو په وخت بيا د موسقي په اواز نو د توپونو غږ مېهار جوړېده او زمو غوږونه يې كڼول ۰۰۰۰

زه خو وودونو ته ډير نه ځم . كه د سيالۍ شريكۍ د ډيرې بې اندازې مجبورې نه ولاړ هم شم ، بيا ورته ډېر نشم كښناستلى . خو دا سندره مې بيا بيا څو ځله د راډيو گانو او تلويزيونونو له لارې ډيرو مختلفو سندر غاړو په اوازونو كښې ، د موسقي د سم ، مناسب او معتدل غږ په ملگرتيا اورېدلې او خوند مې ترې اخيستی دى . خو !

خو څرنگه چه يو د سندرې په كسر كښې د هغه د شاعر نوم يا تخلص نه اورېدل كېده او په هوټل كښې د خپل ملگري نه مې اورېدلي وو: د حمزه بابا غزل ۰۰۰۰

نو د غزل په مكرر اورېدو به مې دا تلوسه زياتېدله چه كه د غزل په كسر كښې د شاعر نوم يا تخلص واورم .

حمزه بابا خو د خپلو غزلو په كسرونو كښې خپل نوم ځاى كړى دى او دلته ۰۰۰۰؟

سندرې خو سندرې وي ((خو)) ، بيا هم ((خو)) ، خودنوي عصر د تخنيك زور هم ورسره شپي ، او د موسقي خوږ اواز ، دراكټونو ، توپونو او بمونو د اواز غونډې اوچت شي او غوږونه كڼوي .

په يو واده كښې ، همدا چه ډوډى مو ونغرله ، نو يو ملگري راته په څه طنزي

لهجه ويل:

استاده ! كه دې خوبه وي نور سخت به واخلو ، وبه تنبستو .

ما وويل: ولې؟ هغه وويل: ته پوهېږې چه افلاتون ويلي دي: ((موسيقي د روح غذا ده)) . مگر ۰۰۰۰

زه پوه شوم . پاڅېدو . په ولاړه حالت كښې ما وويل: بېشكه ! كه الله پاك پدې يوويشتمه پېړۍ كښې ، افلاتون را ژوندى او يا زموږ په ټولنه كښې نوى افلاتون را پيدا كړي ، نو پر موږ به د هغه ذات د بې شمېرو احسانونو تر څنگ د هغه دا احسان هم وشي . چه ، دې زمانې ځينو كسانو ډېر تبليغ كړى دى چه ((فلسفې افلاس كړى دى)) ددې پرو پاگندې په اثر د نړۍ د فيلسوفانو بازار سوړ شوى ، او د هغو پر گدۍ سفسطه بازان ناست دي . او دې سره نړۍ د فلسفې په افلاس اخته شوې ده . نو نوى افلاتون به خپله هغه

زړه خبره ((موسيقي د روح غذا ده)) بېرته واخلي او داسې حكم به صادر

كړي:

((موسيقي د روح عذاب دى!!)) .

او دې سره به د فلسفې او فيلسوفانو ارزښت هم يو په دوه شي .

يوه كيسه راتدا عي شوه .

او داسې :

و ، نه و ، زموږ د هېواد يو وزير و ، له نامه سره يې د (ډاکټر) علمي لقب هم لگېدلی و . ډاکټر وزير په دې مشهور و چه پښتو او پښتنو سره ډيره مينه لري . ډيرو کسانو به ويل چه په ډاکټر صاحب باندې وطن ډېر گران دی . هغه ډېر وطنپال شخصيت دی .
يوازې بناغلي صفي الله اسد سفير به ويل :

افغانستان پر ډاکټر ډير گران دی . مگر ، هغه په گران وطن کښې هغه وخت شپې تيروي ، چه دی پکښې د کابينې وزير وي . . .

بيا دې ته مې پام شو چه ددې ښکلي غزل په قافيه کښې لفظي ترادف او همغږي نشته .

د سر دواړه مصرعو د قافيو الفاظ (رنگ - او - خرگند) دي او ددوهم بند هغه (خوند) او د نورو بندونو دغه (ملنگ ، رنگ ، پتنگ ، او خنگ) دی .
زه خوشحاله شوم چه د اولسي شاعرانو په شعرونو کښې ، د عربي په شان ، دا کار شوی دی او کېږي ، ښه شو چه د چه د حمزه بابا په حواله ، په ديوانی شاعری کښې هم ، ددې ((ازادئ)) جواز پيدا شو . خو افسوس چه د ظالمې زمانې له خوا ، پر موږ خوارانو باندې د ((ازادئ)) د خوږو پېرزوينه کمه ده يا نشته

عبدالرحيم يوه (سي - ډي) يا (ډي - وي - ډي) چالانه کړې وه . ما په هغه کښې دغه سندر د (نازيه اقبال) په اواز کښې اورېدله او کسرته يې منتظروم . دی کښې زموږ د انگړ ورتکيد . عبدالرحيم ولاړ . ډير زيربیره راغی .

په دوه اتيا مخونو ، د کمپوز شويو شعرونه همدغه مجموعه يې راکړه او راته يې ويل : (افغانی صاحب) غواړي چه پدې کتاب باندې څه وليکې !
د مجموعې پاڼې مې واپولې . (دمينې رنگ) غزل (ياره ستا په اننگو کې) مې سر تر پايه ولوست او ايله وپوهيدم چه دا ښکلی رنگين شعر ، د همدې مجموعې د ويناوال بناغلي سميع الدين افغاني دی .

خو نور شعرونه مې هم ولوستل . زياتره خوندور وو . ستړی شوم . په چرت کښې ولاړم . هلته د (ويښ زلميانو) په باره کښې کتاب ليکم . دلته زما د (يو دوه گوتې کاغذ . . .) د کتاب څه د پاسه ديارلس سوه مخونو ، پروف راته پروت دی . زوړ يم او جوړ نه . ډاکټر راته دوينو د غوږ د لېږې کولو لپاره دوا نه ده راکړې او د هر سهار يو ساعت سپورت او د مازيگر دوه

پرديس خيالونه زما د شعرونو يوه بله نوي شعري مجموعه ده کوم چې د مهاجرت په دوران کې مې دخپلو هيلو او ارمانونو لپړی . د شعر په ژبه اظهار او د قلم او هېوادوالو سره شريکه او په هغه کې مې دخپل د درديدلي زړه او آز منعکس کړی دی .
درنو لوستونکو !

په دغه شعرې ټولگه د وطن نامتو علمی شخصيت سر محقق بناغلی عبداللہ بختانی خدمتگار هم پيرزوينه کړی او يوه ښکلی علمی ليکنه يې پری

کړې چه د هغوی لیکنه پدی مجموعه کی بی له تصرفه کتیمتې نشر ته سپارو او دبختانی صیب خخه مننه کوم چه د ډیرو مصروفیتونو تر څنگ د کتاب په اړه خپل نظر څرگند کړی دی ، بناغلی بختانی صیب ته د اورډ ژوند او دښه صحت هیله دلوی خدای ددربار نه لرم .
همدارنگه د ځوان او وتلی لیکوال او شاعر بناغلی اجمل اټک یوسفزی خخه مننه کوم چه زه بی مخامخ نه یم لیدلی او زما د شعرونو او لیکنو سره د رسنیو له لاری اشنا او یوه ښکلی ادبی سرریزه بی پدغی شعری ټولگه لیکلی ده .
په پای کې لازمه گڼم د هغه دوستانو خخه چې ددغی مجموعې په راتولولو ، تنظیم او چاپ کې یې له ما سره مرسته کړې مننه او یادونه وکړم .
د لوستونکو د نیکو او اصلاحي نظریاتو او مشورو په هیله .

په ډیره مینه

سمیع الدین افغانی

محبت

همپشه به مې ورب ته دادعا كړه
محبت دننازولي جانان را كړه

دانړي راته فاني دنيا حساب ده
هوبنيارانو توبنښه جوړه دعقبا كړه

د جنت او د دوزخ پروا به څه كړم
چې پروا مې شپه او ورځ ستا د رضا كړه

چې تمام عمر په فكر د دولت وي
هغه خلكو د خپل ځان سره جفا كړه

د مادي دنيا متاع ده د څو ورځو
غافل مه شه او خروي تخفه پيدا كړه

چې د زړونو په رضارب خوشحال يږي
راشه! داسې انساني احساس اشنا كړه

دغه څوک دی چې په خپلو کې یې وړان کړو
ولسونو او اعتبار باندې څه وشول
دا څه وشول څه به کیږي نه پوهیږو
زموږ د خلکو په وقار باندې څه وشول
د ظالمو او بې رحمو زور چلیږي
افغاني! زموږ روزگار باندې څه وشول

۱۹ - ۵ - ۲۰۰۹

مهاجرت

څه وشول ؟

زموږ کلي او گلزار باندې څه وشول
په سپرليو ، نوبهار باندې څه وشول
بوراکان د باغ په لوري نه رادرومي
په دې خوار غريب مليار باندې څه وشول
چې د خياله يې رخسار په اوربل پټ وه
په هغه بڼکلي نگار باندې څه وشول
نه ادم شته ، نه رباب ، نه هغه مينه
د فرهاد د زړه قرار باندې څه وشول
دلته هرڅه دي وران شوي ويجاړيږي
زموږ کلي زموږ بڼار باندې څه وشول

د اخلاص او صداقت لوړه رتبه ده
د كعبې د پيروانو ځان همرا كړه

په كوم ملك كې چې رښتني وروړگلي وي
د هغو خلكو روزگار ربه صفا كړه

چې د بخل او كينې نه ، نه مړيږي
هغه قوم ، هغه ولس ربه پنا كړه

غرض دا چې صداقت لوى عبادت دى
قوم په صدق كې حاصل د خداى رضا كړه

۲۱-۱۰-۲۰۰۸

افغان یم

زه څوک دکوم ملیت دکوم زبان یمه زه؟
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

پښتون دی که تاجک که هزاره ددی وطن
ازبک نورستانی که پشه ای دی یا ترکمن
ددې خاورې بچیان دي سره یو مو دی مدفن
تاریخ یم جوړونکی د زمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

دښمن مو په نفاق کې یو تر بله بیلوي
په رنگ رنگ دسیسو مو په خپل مینځ کې جنگوي
په حيله او نیرنگ مو په قومو جلا کوي
اوس پوه زه د دشمن په بد گمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

د ژوندون پای کی مایوسی خه پکار
د بڼه عمل بڼی خاطر تیری شوی

دلته دا څوک دی چه مغروره بڼکاری
فانی دنیا شیبی ، شیبی تیری شوی

افغانی رب ته د سجدو موقه ده
گنی موقی مود توبی تیری شوی

۲۰۰۹ - ۵ - ۸

مهاجرت

د غم خپی

په مورې د مرگ بدی خپی تیری شوی
خه عجیبه شانتی صحنی تیری شوی

د زړه گوگل ته مولا س ویوړو رقیب
د درد او غم بدی شیبی تیری شوی

د ژوند مفهوم زموړې بی رنگه شولو
د نابودیو ولولی تیری شوی

ها امیدونه ارزوگانی د ژوند
تولی نیمگړی قافلای تیری شوی

راخی چه واخلو عبرتونه تر ژوند
د اسی په مورېه چه تیاری تیری شوی

پدغه ژوند کی اعتبار کله شته
د خود غرضو ناکردی تیری شوی

د تورې په میدان کې هر د بنمن پدې پوهیږي
افغان باندې په زور او زیاتې کله کلي کیږي
خصلت مود میرانی دی په دې هر څوک پوهیږي
په عزم، اراده کې با ایمان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

راځئ ای خوږو ورونو چې وطن سره اباد کړو
په پوهه هوبنیاری باندې دا خپل غلیم برباد کړو
پیشرفت او ترقی ته افغانی عزم بنیاد کړو
بیا سولې ورورولي ته ارمغان یمه زه
بس دومره درته وایم چې افغان یمه زه

کال ۲۰۰۵ مهاجرت

دا افغانستان دی

ای وطنه گران وطن
بنکلی گلستان وطن
دا مود خاپوړو کور
دی جنت نشان وطن

بڼه باغ او باغچې لري
رنگ په رنگ میوې لري
بنار د قندهار زموږ
پېغلی پښتنې لري

بنگلي ننگرهار ته ځم
گل د نارنج بنار ته ځم
بیا به د سپرلي موسم
د بنکلو دیدار ته ځم

دلته زړونه په لمبو دي
امیدونه په سلگو دي

په صحیح لار موروان کړه
ته مو سیال ددې جهان کړه

افغاني احساس اشنا کړه
دی تیارونه جوړ سبا کړه

۹ - ۵ - ۲۰۰۹

جرمنی

دی کاروان کی انسانان دی
خوک سپینر پیری دی خوانان دی

هم تور سرې ، ماشومان دی
خوک تنکی تنکی خوانان دی

دوی کی مینه ده وروری ده
پاک احساس ، مسلمانی ده

دوی په تمه د ژوندون دی
په امید د سباوون دی

ای ددی کاروان خاروانه
لږ خبر شه د کاروانه

ستا غفلت کی نابودی ده
ستا همت کی زندگی ده

لږ دمه شه ای مغروره
خان فارغ کره له غروره

غرونو کی زمریان لري
 ژني اتن چیان لري
 خلکو د پکتیا سیمه
 بڼه بڼایسته ځوانان لري

لوړ نام او نشان زموږ
 داد اسيا بام زموږ
 څومره لوړ شهرت لري
 لعل د بدخشان زموږ

دروند په زیارتونو دی
 ځای د طاعتونو دی
 دا د غزنویانو کور
 زړه د تاریخونو دی

لاړ به شو مزار ته بیا
 د روضې دیدار ته بیا

سوال به د ایمان و کړو
د الله دربار ته بیا

دا مو د قومو کلی
دا مو د دودو کلی
لوړ عالی کلتور لري
دا مو د نیکو کلی

لوړ په تول جهان دی
دا کور د افغان دی
دا مو د پلرو کلی
دا افغانستان دی

کال ۲۰۰۲

مهاجرت

خاروان

دغه خوک دی چې خاروان دی

رهنما مو د کاروان دی

دا مو خپل که اجنبی دی

که مو خپلو کې پردی دی

دوی کې لویه ځان ځاني ده

راته بنکارې بې ایماني ده

دي بې لارې ټول منزلونه

تورې شپې دي گړنگونه

په بې لارو ، لارو سردی

د کاروانه بې خبردی

هریو ځان ، ځانله غره دی

که خاروان دی که ساده دی

چې په پوهه علمیت مری
د هغوی شته دوعا گوی

چې په جهل کې پیدا شي
خدای دې نکړي چاته لوی

چې په سمه لاره سردی
افتخار په داسې خوی

نور و صلحه کې ژوند تېر کړ
مور په جنگ کې شور لوی

۲۵ - ۸ - ۲۰۰۹

داڅه حال دی

دغه خوب دليدو نه دی
 نه خوبونه دليدو دي
 دا حالت دليدو نه دی
 نه وختونه دليدو دي

څه تيارې دي خپرې شوي
 سمه او غريبي دی نيولی
 دی وحشي وحشي شيبو کې
 دا فرصت دليدو نه دی
 نه وختونه دليدو دي

ددی شنه اسمان تر څنگه
 دا زخمي زخمي وختونه

مرگ او ژوبله ، بیوسي ده

۸

دا دهشت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

پرهارونه مرگ او ژوبله
دبې رحموقا تلانو
د ظالمو جابرانو
دا وحشت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

حالتونه توفاني دي
اوس وختونه توفاني دي
ای د وخت سالار تربوره
ستا خصلت د لیدو نه دی
نه وختونه د لیدو دي

نن دخدای د بنده گانو
ډېر بې حده سپکه کيږي

خوک پرزیري خوک څریري

۹

مناجات

ربه ستا دربار دی لوی
موریو ټول ستا ثنا گوی

ته عزت چاته نصیب کړې
خوک ذلیل کړې سیاه روی

تفاوت لري خالق هـ
ستا مخلوق په رنگ او خوی

یو هوښیار کوي کارونه
بل جاهل بې ادب لوی

خوک ظالم خانه خرابه
دی مکاره درواغ گوی

ربه تادي پیدا کړي

څوک عاجز څوک فضول گوی

تکبر چې پکې نه وي
ها عالم د عقله پوی

۷۶

چا چې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
ته سزاواريې ربه
د عبادت مدام
که مو نصیب شي چېرې
ستا مرحمت مدام
شيطان رتلی گنو
تا فرمایلي دي
چا چې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
لاس په دعا یو ربه
ته مو سبحان یې
ته مو پوره کړې حاجت
ته نگهبان یې
افغاني! ستا په لار کې

هرڅه منلې دي
چاچې راستي كړې ده
رب ته منلې دي
۲۰۰۹ - ۵ - ۲۰

۷۵

دا قيامت د ليدو نه دی
نه وختونه د ليدو دي

ای د دې زمان انسانه
سره يو شه يو همت شه
يوه چيغه د غيرت شه
نور غفلت د ليدو نه دی
نه وختونه د ليدو دي

تر دې غلو او گيدرانو
دا وحشي ، سړي خورانو
تر پنه خلاص مظلوم انسان كړه
دا ذلت د ليدو نه دی
نه وختونه د ليدو دي

کال ۲۰۰۷ مهاجرت

۱۰

زخمي زړه

شيخه نور کله زه تسبيح شمېرم
زه مې زخمو نه د سينې شمېرم
گيله مې ځکه د خپل ځانه راځي
خپل صداقت دا ناکردې شمېرم
چې په وفا او صداقت مړه شوي
د هغه خلکو هديرې شمېرم
د زړه باغچه مې ټول زخمي زخمي ده
د رغيدو بې ورځې شپې شمېرم
د پيوندې زړگي نه څه غواړې نور
نه ستا وعدې نه مې گيلې شمېرم

ستا زړه په کوم رنگ چې تسپې اړوي
زه افغانی مې شوگيرې شمېرم

فرانکن کلینینک-باد کیسینګین

۱۷ / ۸ / ۲۰۰۸

جرمني

۱۱

نیک عمل

دنیا د نیک عمل ده
بدان رتلي دي
چاچې راستي کړي ده
رب ته منلي دي
دنیا د نیک عمل ده
بدي په کارنده
دا بد عمل چې پرې ځي
دا سمه ليارنده
پرهيزگاران د دنيا
پاک او سپېڅلي دي
چاچې راستي کړي ده

رب ته منلي دي
دا دنيايي كار او ژوند
هسي روان دي نا
چې څوك پرې نه پوهيږي
غافل د ځان دي نا
د خداي رښتني مخلوق
پرې پوهيدلي دي

۷۴

پرواز دي زړه غواړي وزر دي نه وي
د بي انصاف درزي د ظلمه وروسته
کالي دي جوړوي خو تير دي نه وي
داسي وختونه د نيمگرو هيلو
کله پېښيږي چې هنر دي نه وي
يا که په هر څه باندي پوه يې مگر
په لاس کې زور نلري زر دي نه وي
داسي تندي هم په داغلو ارزي
چې خونې نلري اختر دي نه وي

يو خوږ ارمان لرو په زړو کې ربه
چې نور جنگ نه وي ستمگر دې نه وي
خاونده بيا هغه وختونه غواړو
پښتانه يو کره لرو او بردې نه وي

۲۰۰۹ - ۵ - ۴

۷۳

دمینې رنگ

ياره ستا په اننگو کې
چې د چا د وينې رنگ دی
زما د پاکی مینې
حقیقت پکې خرگند دی

ما ویل سترگې دې خوږې دي
دې ویل توري په رنجو دي
ما ویل مینه دې سور اوږدی
دی ویل یار زما ملنگ دی

ما ويل زما سره اشنا شه
دې ويل زموږ كلي ته راشه
ما ويل مينه رسوا كيږي
دې ويل دا دميني خوند دی

۱۲

ما ويل بنكلي دې خواني ده
دې ويل مينه رسوايي ده
ما ويل زه دې ليونى كړم
دې ويل يار مې غنم رنگ دی

ما ويل سپينه خوله دې راكړه
دې ويل مينه كړې بې باكه
ما ويل زړه ته مې نژدې بې
ويل زه شمع يار مې پتنگ دی

ما ويل راشه مازيگرته
دي ويل دربه شم گودرته
ما ويل لاره به دي خارم
ويل منگي مې شين په خنگ دي

۲۵/ ۴ / ۲۰۰۷

۱۳

چي بام خخيري او ختگردي نه وي
دا تنهايي به خه لذت ولري
په کور کې ناست يې او دلبردي نه وي
د داسي وصله نا اميده يې تل
واده دي کړي وي پسردي نه وي
چي د اشنا په تمه تمه ناست يې
ورخ دي اوږده شي مازيگردي نه وي
يا په چرتونو او فکرونو د يار

شپه دې اوږده شي او سحر دې نه وي
د شوگيړو د خپل جانان نه وروسته
خوب دي راغلي وي بستر دې نه وي
چي غريبي او بي وسي وي مدام
په تبه پروت يې او ډاکتر دې نه وي
چي کله کله خوشحالي پېښه شي

۷۲

نيمگړي هيلي

د ژوند بهير په بېرته بېرته درومي
تل خوشحالي او د زړه سردې نه وي
کله نا کله داسي ډېر پېښيږي
چي څه کړې حاصل او بردې نه وي
داسي هستي زمينداري به څه کړې
ځمکه دي ډېره وي بزگردې نه وي
او يا د ځمکې د حاصل نه وروسته

فصل دې پوخ وي او لوگر دې نه وي
هغه تنهاد بېوسي. موقعه کې
مشکل دې ډېر وي کمک گر دې نه وي
ملياره! ته به هم خوشحاله نه وي
چې نيالگي کېنوي ثمر دې نه وي
ژمی به څنگه په خوښۍ کې تېر شي؟

۷۱

پاکې هيلې

هغه څه چې مو په زړه کې هوسپري
زموږ هيلې دي منزل ته به رسپري

دغه هيلې ډېرې پاکې او سوچه دي
چې ملگري مو د ژوند او همېشه دي

دا ژوندون د اميدونو لوی جهان دی

حڪه تل په هلو خلو كې انسان دى

د مادي دنيا متاع پسې به گرزى
خو اخر به د نيستۍ په طرف پرځي

چا چې بل انسان ته كړى دى خدمت
دا حتمي ده چې بيا مومي به عزت

۱۴

ځينې شته داسې كسان چې مضرى كا
چې تاوان درته رسېږي خوشحالي كا

دوى په خپله په تلاش كې د ضرر دي
خداى وهلي ځان نه كله با خبر دي

خوك چې چاته كوهى كني هغه خپله
په كوهي كې به يې ځاى وي تل تر تله

چې د بخل او کینې نه نه مړېږي
ناروا دی هېڅ منزل ته نه رسېږي

تکبر دا د جاهلو خلکو کار دی
په دنیا باندې تل کله اعتبار دی

پاکې هیلې د انسان او انسانیت
درته بنایي که دې گران وي خپل عزت

۱۵

ربه ته د مور او پلار یې نگاهبان شې
دا مو هیله دا امید دا مو توبه ده

تا پیدا کړو ته مو وژنې ته مالک یې
ستا ورحم او کرم ته مو سجده ده

ربه ته يې جنتونه ور نصيب کړې
بنايسته پېغله غزال جان مو ستا ميلمه ده

۲۰۰۹ - ۳ - ۱۷

اشفنبورگ والدفريتوف

جرمني

۷۰

خوانيمرگه غزال

زموږ کلي زموږ بناړ کي انگازه ده
جگه شوي د بنکلان جنازه ده

خنبوي نن نامراده ارمانونه
د غزال د پېغلتوب ورستی شپبه ده

نن د زړونو د داغونو حساب نشته
د غربت د ماتمونو يو بيلگه ده

پدې ویر کې هر یو ډېر دی ژریدلی
که سپین گیری یا که ځوان که بېگانه ده

ارمانونه د ځوانۍ نن خاوری کیري
عجیبه شاني د غم بده شپبه ده

پدې خلکو نن د غم د پاسه غم دی
پدې کلي نن راتاو د غم څپه ده

۶۹

د اخلاص لاره مدام د پیروزي ده
د انصاف تله قانون د پادشاهي ده

افغانی دا صداقت لوی عبادت دی

خپل قسمت چې در رسېږي قناعت دی

جنوری ۲۰۰۴ جرمني

۱۲

مهاجر

زړه کې چې مغروره او کاکه يمه
داسې معلومېږي چې ساده يمه

دلته په پردي وطن کې ژوند کوم
هر څه خپلوم خان بيگانه يممه

گوري راته تل دوی په پردي نظر
هسې زه د څو ورځو ميلمه يممه

۲۴ / ۴ / ۲۰۰۷

مهاجرت

د نازو او د ملالې خدمتگار دی
خپل ولس ورته د هر څه نه دی گران

همپشه دی د ټاټوبي په خدمت کې
تل نازیري په تاریخ د لوی افغان

رښه ته د با احساسو ساتندوی شې
لور همت راته ښکاره شو افغان ځوان

۲۰۰۹ - ۳ - ۲۲

۶۸

افغان ځوان

چې خپل ژبې ته خدمت کړي په ښه شان
په مرچل کې ورته پروت دی د افغان

نازولي یې مدام خپل مشران دي
احترام ورته کوي په هر زمان

بنکلی ځوان دی هم ساتونکی د سنگردی
د دښمن سره یې لاس دی په گریبان
لوړ احساس یې د وطن خپره کې بنکاري
رښه ته د دغه ځوان شې نگهبان
ډېر غمخواره استعداد راته بنکاره شو
په خدمت دخپل وطن کې افغان ځوان
د میرویس او احمد شا بابا خدمت ته
شپه او ورځ یې یوه کړې په ایمان

د زړه باغچه

د زړه باغچه کې درته گل کرمه
رامبیل، چمبیل، نرگس، سنبل کرمه
دا به وعده راسره کړې جانانه

دگلو سیل له به راځي جانانه

د زړه باغچه کې درته خیال جوړوم
د بنا پیریو پکې تال جوړوم
زما دا هیله به منې جانانه
دگلو سیل له به راځي جانانه

زما د پاکې مینې بنکلي بن کې
ستا د بنا ایسته حسن منلي بن کې
د وفلاس به را کوي جانانه
دگلو سیل له به راځي جانانه

زما د مینې او سرو گلو باغچه
د رنگینو، باغ او بلبلو باغچه

بيالہ خزانہ به ساتي جانانہ
دگلو سيل له به راحي جانانہ

ترخو پدي باغچي خزان گدشي
په سرو گلونو مې تالان گدشي
پاس په ليمو به قدم ردي جانانہ
دگلو سيل له به راحي جانانہ

۱۰ / ۴ / ۲۰۰۷ /

جرمني

ماويل چي زه به خپل منزل ته رسم
په حقيقت كې په بل رنگ راغلم

د پاكو هيلو ، ارمانونو بڼار نه
زه افغاني تری گيله من راغلم

۲۰۰۸ - ۳ - ۱۸

مهاجرت

گيله مند

زه د حالاتو نه په تنگ راغلم
د خپل تدبير سره په جنگ راغلم

ماويل چي بڻڪل به ڪرم روڻانه لاره
په سرنوشت ڪي د پتنگ راغلم

زه د خپل ملڪ د پادشاهي په هيله
خو په حساب ڪي د ملنگ راغلم

ما سره بڻڪلي ارمانونه زړه ڪي
خو نامراده تري په څنگ راغلم

هغه حساب چي مې د ژوند درلوده
زه په مسير ڪي د نيرنگ راغلم

ليونی

د فکر تال ڪي زنگيده ليونی
بيا په زرگي مې وريده ليونی

ما مي د زړه ورته داغونه شمېرل
دا بې پروا وه خنډيده ليوڼۍ

هسې بې درده بې احساسه نه وه
خما په مينه پوهيده ليوڼۍ

ما چې اظهار ورته د مينې کوه
لکه د گل به غورږيده ليوڼۍ

افغانی خومره بې شيبې تېرې شوې
چې په مالت کې اوسيده ليوڼۍ

۱۰/۱/۲۰۰۸

مهاجرت

۲۰

غزل

زړه چه شی بی شوره بس د عشق د کوره ووخی
یار ورته اغیار شی د زرگی د زوره ووخی

دغه د بي مينو بنار د زړو تسلا په خه كيږي
دا چې د يار مينه يې د فرض د پوره ووخي

عزم فولادي د يار په مينه کې په کار دی
ژوند دنا اميده ارمانو د توره ووخي

ژوند د پاكي مينې ، پاكو هيلو سره بڼه ايسي
گوره چې مين د نا كړدو د اوره ووخي

هسي چې بنايست يې د اشنا په انگو کې دی
هسي يې غزل دنا اشنا انخوره ووخي

۱۲/۱۲/ ۲۰۰۲

شوگيري

زه له حيا يار ته كتلي شم

د زړگي راز ورتسه ويلى نشم
ديار منت مې په ليمو قبول دى
د بل احسان په ځان منلى نشم
داستا په مينه محبت كې اشنا
دهجر ژوند نور تيرولى نشم
ستا به پدې كله يقين پيدا شي
زړگى له تانه صبرولى نشم
هاستاد كلي دكوڅو يادونه
خوږې شيبې يې هيرولى نشم
افغانى ژوند په شوگيرو تېريري
باران د او بڼكو درولى نشم

۷ - ۷ - ۲۰۰۹

دا تنگ نظره د تعصب لېونیان
د افغانانو کار او زیار وړانوي

اغیار به دا ارمان تر گوره ویسی
چې د افغان ولس گلزار وړانوي

افغاني! زموږ د پرگنو یووالی
د دښمن ځاله او اعتبار وړانوي

۸ / ۳ / ۲۰۰۹

مهاجرت

کلیواله

د کلي مينځ کې د پنځو په خو کو تلله جلی
لکه کو تره مې د ورايه وليدله جلی

د سيخکو کتار يې جوړ وه د اوربله ځينې
په يو نظريې زړگي ويوره د گوگله ځينې
په سرو منگلو يې لاس تېر کړه د کاکله ځينې
په هر قدم کې لکه لښته ماتيدله جلی
لکه کو تره مې د ورايه وليدله جلی

خپلو همزولو سره وتې په چکروه نه
بنکلی موسم د پسرلي او مازيگروه نه
د پلواندي پټ کاته يې په هنروه نه

د نجنو مينځ کې لکه شمعې بليدله جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

يو يې په غاړه سور کميس گل بخمل وه نه
په جگه پوزه د چارگل يې جلوبل وه نه
دا خوشبويي چې په گڼا ترې د سنبل وه نه

په افغاني لباس کې بنکلي بنکاريدله جلی
لکه کوتره مې د ورايه وليدله جلی

۷/۱/۲۰۰۸

درحمان با با مزار

چې د رحمان با با مزار وړانوي
د پښتنو ستر افتخار وړانوي

دا د فرهنگ او د ادب د بنسټان
زموږ کلتور زموږ یادگار وړانوي

زموږ تاریخ ته دوی په سپکه گوري
دوی زموږ خلی او منار وړانوي

نن د صوفي عبدالرحمان په پلمه
د تصوف پلونه اولار وړانوي

دوی د انصاف او انسانیت نه لرې
نن که رحمان سبا انصار وړانوي

هر قدم کي مایوسي ده
په سلگو کي چې اوسپرو

که لوی خدای مو مهربان شي
د رحمت په مور باران شي
په وطن کي مو وروري شي
خپل بانډو کي چې اوسپرو

ربه مور هم بنده گان یو
د یو خوږ ژوند په ارمان یو
(کاش چې ورکه محتاجي شي)
امیدو کي چې اوسپرو

افغانی وطن سور اور شو
تر اسمانه لوگی خپور شو
اه فریاد او بیوزلي ده
تورتمو کي چې اوسپرو

۲۰۰۹ - ۲ - ۷

د جانان غم

د شوگيرو به درته څه ووايم
د ژريدو به درته څه ووايم
چې دې په مينه کې لوگي لوگي شوم
د نا کړدو به درته څه ووايم
د جانان غمه ليونې دې کړمه
د رغيدو به درته څه ووايم
چې په وعده باندي وفا ونکړې
د تش وعدو به درته څه ووايم
گيلې مې ډېرې په زرگي تېرېږي
ددې گيلو به درته څه ووايم
زړه مې د مينې په درياب لاهو شو
د ډوبيدو به درته څه ووايم
د افغاني زرگي کي مينه ديار
د هيريدو به درته څه ووايم

۲۰ / ۲ / ۲۰۰۸

مهاجرت

د نجونو ميره

((ما يې تماشه وکړه تله چې د چمن په لور))
((دا د نجونو ميره وه لاره د گلشن په لور))
ما يې تماشه وکړه تله په مکيزونو کې
مسته چې په ناز قدم اخلي په گلونو کې
حسن ده بڼکلا ده دانه ځي د فیشن په لور
دا د نجونو ميره وه لاره د گلشن په لور
ما يې تماشه وکړه ده د سردرو بڼکلا
سروه د بوستان په قد ده د شنو باغچو بڼکلا
حوره په بڼایست ده دا ځی باغ حرم په لور
دا د نجونو ميره وه لاره د گلشن په لور
دا د نجونو ميره ده بڼه بڼکاري همزولو کې
داسې وطني بڼکلا نشته پدې نورو کې
څار تر افغانی حسن ځمه د وطن په لور
دا د نجونو ميره وه لاره د گلشن په لور

ديسمبر ۲۰۰۴

مهاجرت

کاش د خپل وطن بزگر وای
یا چوپان وای یا کارگر وای
اوس په بل ملک کی نوکریو
په چرتو کې چې اوسیږو

دلته بل رنگ ترانې دي
دلته بل شان ته نغمې دي
مور د خپل مالت نه لرې
په میرو کې چې اوسیږو

نه حما د کلي خوند شته
نه هغه د یاري رنگ شته
دلته مینه بازاری ده
په دوکو کې چې اوسیږو

دلته زړونه دي مات شوي
د مستي نه دي ولیدلي

جلا وطن

دا مورځو مره بد نصیب یو
 په پردو کې چې اوسیدو
 نه د ځان نه د قریب یو
 غیر ملکو کې چې اوسیدو

وطن مور وطن عزت دی
 وطن مینه محبت دی
 اوس مو وړان دی د زړه کلی
 شوگیرو کې چې اوسیدو

دغه څوک دی چې یې وړان کړو
 نن احتیاج یې د جهان کړو
 دا دکوم ظالم له ظلمه
 تورو شپو کې چې اوسیدو

بنگري

مانه د زرگرد دوکان
 خيالي پاولي غواړي
 سپينې ليچې تشې گزري
 ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
 زرگره نقدې روپۍ واخله
 مانه اشناد لاس بنگري په خپل مرضي غواړي
 سپينې ليچې تشې گزري
 ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
 اشنا ځمانه مروردی
 د لاس بنگري مې خوږ اشنا په بې صبري غواړي
 سپينې ليچې تشې گزري
 ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي
 بنگري د يار په لاس کې خوند کړي
 په سپين مړوند د بنگرو شرنګ بنکلې ځواني غواړي
 سپينې ليچې تشې گزري
 ليلا ځمانه شنه بنگري غواړي

څلوريزه

زه افغان يم خپل وطن راباندې گران دى
اتحاد او ورورولي ځما ارمان دى

چې يې مينه دوطن يې ده په زړه کې
افغاني داهموطن راباندې گران دى

مهاجرت

خلکو دا ظلم دا وحشت به وی تر کومه پورې؟
خاونده ستا د قدرتونو نه به مو تمه وشي؟

دغه ناتار چې نن سبا په ولسو روان دی
ددې وحشت د ختمیدو نه به څه تمه وشي؟

که داسې نه وي نو راپاڅه ای مظلوم تېره
یو لوی تحریک د ولسو نه به څه تمه وشي

افغاني ستا کلي باندي چې وړانوي نه گورې؟
ددې وړانکار سړي خورو نه به څه تمه وشي؟

۲۹ - ۱ - ۲۰۰۹

مهاجرت

خه تمه وشي؟

دغه تغير او بدلیدو نه به خه تمه وشي؟
د جهانخوارو د وعدو نه به خه تمه وشي؟

دا به رښتا وي هغه خه چی دوی وعدې ورکوي؟
د نوي مشر تدبیرو نه به خه تمه وشي؟

خلکو د ظلم او وړانکاره سرمایې نظام نه
ددو هونبیاره لېونو نه به خه تمه وشي؟

روزگار به بیا خپل ازموینه راڅرگنده کاندې
زموږ د بربادو ارمانونو نه به خه تمه وشي؟

هغه ظالم پاچا د ظلم د انجام نه وروسته
د دغه ځوان د کړو وړو نه به خه تمه وشي؟

که خپل که بیگانه ده

چا وړان کړو دا وطن چا ترې لوټ کړي خزانه ده
که خپل که بیگانه ده
چې خپل یې وړانوي بیا د پردو نه څه گیله ده
دا څنگه زمانه ده ؟

هر چا تر خپله وسه دا وطن کړلو خراب
څوک ناست دی بلډنگو کې په ډالر کوي حساب
څوک پروت دی په خیمه کې له یخنی نه شو کباب
هر چا ده غږولې د خپل خوښې ترانه ده
دا څنگه زمانه ده ؟

په نوم د عدالت دی خو خیانت پکې چلان دی
غریب پدېې وطن کې د ماړه نس په ارمان دی
دا ملک چاته جنت چاته په مثل د زندان دی
هستی یې رانه لوټ کړه د ډالرو یاران ده
دا څنگه زمانه ده ؟

خلک لاره تر کیهانه مور په خپلو کی جنگیرو
 پدې عصر و زمان کې د پردو په ډول گډیرو
 نفاق او تربگني کې هېڅ مطلب ته نه رسیرو
 وطن په نامه یو شیء صرف همدا یوه چاره ده
 دا څنگه زمانه ده ؟

تینگ عزم افغانی او ورور گلوي مو سعادت دی
 وطن ته د بادردو هیواد والو ضرورت دی
 یووالی اتحاد زموږه پوهه دی همت دی
 وطن به شي اباد که دا مو عزم او اراده ده
 دا څنگه زمانه ده ؟

۲۵ / ۲ / ۲۰۰۸

مهاجرت

گل به خجالته وي ستا بنکلي رخسار نه بيا
لري به اغيار شي ياره ستا راتلو سره

زه خود وفا تمه صرف خپل اشنا نه کړم
زړه به می قرار شي ياره ستا راتلو سره

ما دي د بنايسته حسن لوړ انداز ليدلی دی
ژوند به لاله زار شي ياره ستا راتلو سره

زه په افغاني رسم يار ته تمه ، تمه يم
خلاص به انتظار شي ياره ستا راتلو سره

۱۷ / ۱ / ۲۰۰۹

ياره ستا راتلو سره

باغ به مې گلزار شي ياره ستا راتلو سره
ژوند به نوبهار شي ياره ستا راتلو سره

ياره ستا د بڼكلي مخ چرته هم ثاني نشته
زړه به ځوان ماليار شي ياره ستا راتلو سره

هسي محبت چه كړي توربور ا په گل باندي
داسي به روزگار شي ياره ستا راتلو سره

زړه خو ستا د خوږ زړگي خوږ نظر په تمه دي
روغ به دي بيمار شي ياره ستا راتلو سره

بڼكلي ارزوگاني دي بڼكلو ارمانو نه سره
ورك به مې تلوار شي يار ستا راتلو سره

خېبره

خېبره ستا ليدو ته د خلمو سره درخم
ستا جگو جگو غرو ته د پښتو سره درخم

اغيار که چيرې لار کې د اغزو دامونه کيږدي
هيڅ ډار مې ترې نه شي ابله پښو سره درخم

زما د نیکو کورېې تا کې ښکلي تاريخونه دي
ميرانه نارينتوب او د اسرو سره درخم

پردي که په خپل زوراو په طاقت باندي نازيږي
زه خپله پښتونواله او شملو سره درخم

دا ستا په سردرو کې د ميرانې هديرې دي
مزار ته يې د سرو گلو غنچو سره درخم

توپیر

ما د خیالونو د باغچو بنا پیری
دهو سونو د دنیا ناوکی
په سمه ورځ او په رڼا ولیده
ما یوه ښکلې تماشا ولیده
زه د حسنو میلمه شوم
د بنا پیرو میلمه شوم
هلته زه پوه شوم په دې
چې د خوندونو او خیالونو دنیا
دهو سونو دنیا
درڼا ورځې د خوندونو سره
خوږو وختونو سره
تعبیر په څه انداز دی
توپیر په څه انداز دی

د يار مينه

د يار مينه زوريدل دي بل څه نه
په سوراوړکې سوزيدل دي بل څه نه

چې د چا په زړه کې اوږد مينې بل شي
مايوسي ده ژړيدل دي بل څه نه

د پتنگ د مينې بد شاتته انجام دی
په لمبو کې لمبيدل دي بل څه نه

د جانان مينه د سره قرباني ده
په سوراوړ ورته دنگل دي بل څه نه

ترڅو به خپل مېخ کی جنگونه کوو
 د بل په لمسه ورور وژنه کوو
 څه بی حساب به مو توری ، ماشومان مری
 له هری خوا نه افغانان مری

دلته کی مینه محبت مری
 دلته افغان دلته همت مری
 دلته ناهید او د نازو انا لمسیان مری
 له هری خوا نه افغانان مری

راځی ای ټولو ډلو ډلو خلکو
 په بیلو لارو ویشل شوو خلکو
 که یولاس نشو هم وطن هم موایمان مری
 له هری خوا نه افغانان مری

يووالی

لا ترڅو به زموږ گران وطن وړانښېږي
لا ترڅو به زموږ کلی لا نړیږي

ورنولږ څه د تدبیر نه کار په کار دی
په یووالي باندي هر مشکل سمیږي

چې یووالی وروړگلو یې په نصیب شي
افغانی وطن به خا ما خا جوړیږي

۶- ۹ - ۲۰۰۷ کال

مهاجرت

۳۲

حالت

زړه ته کله کله راشي مایوسي
خفه کېږود نا اهلو په دوستي

که له یو خوا مو هجران زړگی کباب کړ
بیا د بلې خوا دی غم د بې وسي

عاقبت به مو وکومې لورته بیایي
چې رتلی گڼو ژوند د سالوسي

د خوارانو سره خوار یو مور په طبع
د خانانو دود مو ځانله لمسوي

مور چې وگورود ماتو زړونو خلک
پرې زورېږو ډېر بې حده په راستي

چې د عدل په بازار کله ورگډ شو
د سرو، سپینو فرق یې وینوسم دستي

۳۳

په کوز او برکی

په کوز او برکی نن بی شمیره انسانان مری
له هری خوا نه افغانان مری

څوک د طالب څوک ترهگر په نامه
څوک د اجیر څوک دنوکر په نامه
زمونږ زاړه زمونږ تنکی، تنکی ځوانان مری
له هری خوا نه افغانان مری

دنیا روانه ده کیهان لتوی
په علمیت کی ټول جهان لتوی
زمونږ مکتب زمونږ شاگرد پوه استادان مری
له هری خوا نه افغانان مری

مورې انسانيت او عدالت يادو
مورې تل انصاف او صداقت يادو
خوپه عمل كې هم منصف هم مسلمان مري
له هري خوا نه افغانان مري

۵۲

راشه چه سپرلي دي شم
راشه چه سپرلي دي شم گلزار دي شم
راشه چه د بدې ورځې يار دي شم
ستا د پاكي ميني محبت كي يار
ژوندشمه وړمه شمه بهار دي شم
نه شته بله لار نه بل تدبير چيري
راشه چه مرهم دي شم قرار دي شم
ته ما ته په مینه مینه وگوره
زه به دي لمبه شمه انگار دي شم
ما سره جذبه ده محبت زړه كي
راشه چه كاكل دي شم سينگار دي شم
مینه د اخلاصه سره خوندكوي
راشه چه د ميني وفا دار دي شم

هسکه غاړه زيب لری امیل سره
راشه چه د سپینی غاړی هار دی شم
شرنگ دی د پایزيب په زرگی بڼه لگی
راشه چه پایزيب دی شم شرنگار دی شم
۲۰۰۹ - ۵ - ۲۲

۵۱

مور په مینه د آشنا هسې صادق یو
چې مجنون ورته عاجز دی په دوستي

افغانی چې دکوم چا په مینه سوزي
د هغه نگار په مینه کړي مستي

کال ۲۰۰۵ مهاجرت

مینه خه ده

دغه چته بنکلا گوره
وای په مینه نه رسیږم

خپله مینه کې لمبیري
وای په چل یې نه پوهیږم

مینه اور مینه سیلاب دی
مینه ژوند مینه کتاب دی

مینه پوهه ده علمیت دی
مینه کار دی شجاعت دی

مینه سیند دی لوی دریاب دی
مینه شرنګ دی یو رباب دی

۳۵

دا مو په خپله په ځان وکړه
چې د پردو په لمسون خپل کور وړانونه

راځی چې خپل وطن اباد کړو
تر څو به ګالو د پردیو پېغورونه

وطن د ټولو شریک کور دی
دا دشمنان مو په قومونو بیلوینه

د اتفاق نه هرڅه جوړ شي
راځي چې يو کړو افغاني خواره قومونه

۱۲/۱/۲۰۰۸

۵۰

زموږ مينه زموږ گران افغانستان دی
زموږ مينه زموږ ژوند زموږ ايمان دی

بی وطنه چې او سپړي په غربت کې
خوږ ژوندون ورته په مثل د زندان دی

زموږ مينه زموږ هيله ده ارمان دی
اتفاق او ورورگلوې د هر افغان دی

دا وطن په ورورگلوې باندې جوړېږي
په يووالي باندې هر مشکل اسان دی

د وطن غيږه کې مې کور دی

ماته پردي مالت کي خوب کله راځينه

د وطن خاوري به رانجه کړم
دا پرديسي ژوندون مي هر دم زوروينه

چي مو تاريخ ته نظر وکړو
جگي شملي مو د پلرو را يادي شينه

۴۹

ميينه بحر دی طوفان دی
ميينه دا فاني جهان دی

ميينه بڼه شانتې نغمه ده
يوه بڼکلي ترانه ده

دا د ژوند مانا ده ميينه
هم د خوند مانا ده ميينه

څوک د خداي سره کړي ميينه
د عقبيا په لاري سردی

خوک په دی فاني جهان کې
د ريا په لاري سردی

مینه کور مینه دلبر دی
مینه زور دی اوهم زردی

۳۶

خوک د کار سره کړي مینه
خوک مین په خپل هنردی

خوک روزگار سره کړي مینه
هم پیشوا دی هم رهبر دی

د یار مینه زوریدل دي
په سور اور کې سوزیدل دي

د پتنگ انجام د مینې

په لمبو کی لمبیدل دي

د مین په برخه گوره
مایوسی ده ژاریدل دي

د جانان مینه د سره
(په سور اور ورته دنګل دي)

۹ / ۱ / ۲۰۰۸

۳۷

زموږ مینه

دا د مینې عجیبه لویه دنیا ده
څوک په مینه کې مجنون څوک یې لیلیا ده

چې په مینه محبت کې دی تېر شوی
مینه کړې ده درخو ده که رابیا ده

مینه خه ده مینه سیند دی لوی دریاب دی
مینه پوهه ده علمیت مینه کتاب دی

د یار مینه زوریدل دي بل خه نه دي
په سوراوړکې سوزیدل دي بل خه نه دي

د پتنگ د مینې بد غونډې انجام دی
په لمبو کې لمبیدل دي بل خه نه دي

۴۸

دلته سترې بادشاهی وې
ډیرې لوی امپراتوری وې
خوک چنگیز په شان مغرور و
ناپیلون هم لوی باتور و
لږ عبرت ژوندته پکار دی
کبر جن سپی تل خوار دی

نن دا مست چې په ډالردې
دوی د ځانه بې خبر دي
سبا خدای له په رفتن دي
بس محتاج د یو کفن دي

»»»»

۲۷ - ۸ - ۲۰۰۹

۴۷

تر خوبه دا نفاق وي

راځی چې جوړ کړو دغه وړان کلي کورونه
ورونو تر خوبه دا نفاق وي

راځی چې یو کړو دا خواره واره قومونه
ورونو تر خوبه دا نفاق وي

گودرمو وړان پېغلي سرتورې شولې
د ورور گلوی خبرې نورې شولې

کلي باندې مورانسکورې شولې
خوبه د بل په لمسون خپل کور وړانونه
ورونو تر خوبه دا نفاق وي

دا وطن مينه غواړي کار غواړي
بيا جوړولو ته يې زيار غواړي
بنکلو باغچو ته يې مليار غواړي
تر خوبه اوږد پرديو پېغورونه
ورونو تر خوبه دا نفاق وي

۳۸

ورونو تدبير او علميت دى په کار
لوړ شجاعت او صداقت دى په کار
بيا رغونې ته همت دى په کار
راځى پوره کړو د کالونو ارمانونه
ورونو تر خوبه دا نفاق وي

دا مو د کلو او باندو وطن دى

داد بنایست د منظر و وطن دی
د ولسونو ، پرگنو و وطن دی
سره جرگه کړو افغاني ټول ولسونه
ورونو ترخو به دا نفاق وي

۳-۸-۲۰۰۷ کال مهاجرت

۳۹

موقعه

دا ژوندون یوه موقعه ده
د چاته لنډه چا اوږده ده
دا موقعه ده هغه چاله
چې فرصت لري سباله
خوپه هرشي کې انجام شته
خوک صادق همدنام شته

پوه او بنه خلک تیر شوي

بد په بد نامه یاد شوي

خاطرې ترې پاته کیږي

نیک په بنه نامه یاد یږي

د ژوندون په پړاوو کې

په وختونو زمانو کې

دیر و ستر ستر قدر تونه

د بد بې وې مقامونه

۴۶

گل شوه په ډول د اجنبی رنگ په رنگ

خه بې وقاره حیثیتونه تېر شول

هسکه شمله مو د نیکو شوه ټیټه

د پردو رسم او رواجونه تېر شول

دا بې فرهنگه د فرهنگ تر نامه

زمور د کلتور اوله دودونه تېر شول

د اد تاريخ او افغانيت د بنمنا
دوی مو لستونې کې مارونه تېر شول

افغاني! نه رسي منزل ته هغوی
چې د وطن او ولسونه تېر شول

۲۰۰۸ - ۱۲ - ۲۸

برول - جرمني

۴۵

خوانيمرگه اوزليم

يوه مينه يوه ناز يوه ادا وه
يوه بنکلي نازينه دلريا وه
خوږې سترگې محبت سره اشنا وه
هغه لاره د عمرونو مسافر شوه

هغه لاره مور او پلاريې په غم ژاري
د خواني د مرگ بهاريې په غم ژاري
زموږ كلي زموږ بناريې په غم ژاري
اوس هغه د مور او پلاره مرور شوه

تر سهاره پرې د غم او بنكي جاري دي
مور او پلاريې اوس د غمه لپوني دي
نا اميده په ژړا خپل او پردي دي
په خواني كي دا پېغلوته چيرته سر شوه

نن اسمان دی په دې كلي راویدلی
دلته هر سپی بی حده زوریدلی

دې ماتم کې هر چا ځان دی خپل گڼلی
ښه ځواني یوه ښکلا نن د نظر شوه

رښه ستا دنیا ده لویه ته بادشاه یې
هم د خان هم د غریب هم د گدا یې
ته په خپله په خپل کار باندی اگاه یې
نن خور لانه مې د لور خاورې په سر شوه

۲۰۰۷ / ۲ / ۲۰۰۷ ماین اشف جرمني

حالات

په مونږه څومره چې وختونه تېر شول
هومره عبث میاشتي، کالونه تېر شول

دا به تقدیر وه که مو خپله گناه

په ژوند مو څومره کړاونه تېر شول؟

خلک بڼه ژوند ته ترکیهانه لارل
زموږ عبث ټول فرصتونه تېر شول

دغه حالاتو په موږ څه ونکړل
زموږ روزگار کې ټول غمونه تېر شول

یوه لحظه آرام مو ونه لیدو
څه ناچاره مو فکرونه تېر شول

خپلو مینځو کې جنگوي افغانان
څومره وحشت څومره ظلمونه تېر شول

خومره شو بی قدره په بل ملک کی چه اوسیرېو
دلته هر قدم کی د افغان په نوم زوریرېو

ټول عیب په نفاق کی دی په دی هم نه پوهیرېو
وران شو د شملو وطن د کلو او بانډو وطن
خوږدی خلکو خوږدی د پلرو او د نیکو وطن

راشی خوږو ورنو سره یو شو د افغان په نوم
خو به دا نفاق وی چه بیلیبرو این او ان په نوم
لاس د وروری ورکړو د اخلاص او د ایمان په نوم
جوړ کړو افغانی وطن د سولی او جرگو وطن
خوږدی خلکو خوږدی د پلرو او د نیکو وطن

خپل وطن مو وړان شو شو محتاجه د پردو وطن
خوږدی خلکو خوږدی د پلرو او د نیکو وطن

دلته مجبوری ده هر قدم کی تکلیفونه دی
دلته بی و سی ده هری خوا ته پیغورونه دی
بل غوندي قانون دی مایوسی ده زحمتونه دی
هر قدم پردی دی راته بنکاری د میرو وطن
خوږدی خلکو خوږدی د پلرو او د نیکو وطن

خه خو په وطن کی ډیری شمیره شهیدان شول
ډیر نور د ابرو خلک بی کوره بی کاروان شول
خوک بیا په پردی وطن کی پاتی په بیابان شول
دا نسل لا پریږده چه مو وړان شو دلمسو وطن
خوږدی خلکو خوږدی د پلرو او د نیکو وطن

پرديس خيالونه

د شعرونو مجموعه

سميع الدين سعيد افغاني

د شاعريه هکله

سميع الدين افغاني د ارواښاد مولوي محمد سعيد
(سعيد افغاني) خوي د مرحوم مولوي عبدالمجيد
لمسي په کال ۱۳۳۳هـ ش کي د لغمان ولايت د عمرزيو
د قريي دخيرا باد په کلي کي زيږيدلی دی. لمړنی

زدکړې يې د لغمان ولايت د حيدر خانيو په دهاتي
بنونځي ، دمهرالمک ابتدايه بنونځي او د روښان په ليسه کې سرته رسولي او په کال ۱۳۵۹ کې د لوړو او مسلکي زده کړو د لاسته راوستلو په مقصد
بهرته واستول شو . او په کال ۱۳۶۴ کې د کورنيو چارو په وزارت کې د ډگروالي تررتبې رسيدلي دي .
سميع الدين افغاني شاعردی چه يوه شعري مجموعه يې (د وطن يادونه) ترسرليک د چاپه راوتلی ، ډيره برخه ليکنی او شعرونه يې د وطن په مجلو او
جرايدو کې خپاره شوی دی او همدارنگه ډير شعرونه يې د وطن د وتلو شاعرانو او ليکوالانو په علمي سيمينارونو او مشاعرو کې دکلمه شوی او يو تعداد
نور يې د وطن د خوږ ژبو سندرغاړو په خوږو او ازونو کې کمپوز شويدي لکه بنجاره ماما ، پل دی بختو رشه ، همت ، افغان يم ، دا افغانستان دی ، ياره
ستا په اننگو کې او ډير نور چه زمور د هيواد والو د توجه وړ گرځيدلي دي .
سميع الدين افغاني متاهل او د پنځو اولادو څښتن دی .
ليکل شوی اثار

د وطن يادونه - شعري مجموعه ، د خاپوړو کلی - دکلو او بانډو کيسی
پس از بازگشت - داستان کوتا ، پردیس خيالونه - شعري مجموعه
(د حق دلاری فرهنگي ټولنه ۰ جرمني)

SAMEUDDIN AFGHANI